

Vesikalı Yarım

Yönetmen: Lütfi Ö. Akad

Senaryo: Safa Önal

Oyuncular: Türkan Şoray (Sabiha), İzzet Günay (Halil), Ayfer Feray (Müjgan)
1968/Türkiye/Türkçe/90

Elimizden bir tutan olmadan *Vesikalı Yarım*'in içine düşüyoruz. Bir yol gösteren yok, bilmediğimiz eski İstanbul sokaklarında. Kocamustafapaşa'nın taşlı sokaklarından başlayarak, ağır ağabeylerden göz kaçıra kaçıra dolanırken şehir-i İstanbul'da kendimizi ne ara bu pavyonda bulduk, bilen yok. Hele bu yakışıklı adam ne ara bu güzel kadına aşık oldu, bilinmiyor. Kendimizi kaptırırsak bu filme olan oluyor; yüreğimizde acı bir hatıra bırakıyor, filmi izledikten sonra istesiniz de bir süre gülemiyorsunuz. Lütfi Akad sinemasının en önemli filmlerinden biri olan *Vesikalı Yarım*, aynı zamanda Türk Sineması genelinde de büyük yere sahip. Bunun sebebi filmin dönemin melodram anlayışından çok farklı bir yerde durması ve hikayenin realist sayılabilecek bir bakış açısıyla seyirciye sunulmuş olması diyebiliriz.

Halil, baba mesleği olan manavlıkla geçiniyor, kurulu bir düzeni ve semtinin dışına pek taşmayan bir hayatı var. Saliha ise Şensaz adlı pavyonda konsomatrislik yapıyor. Tahmin edilemeyecek bir aşk başlıyor bu iki insan arasında. İkisinin de suskunlukları içlerindeki fırtınalardan besleniyor. Rakı masalarına, kendilerine kurabildikleri o bilmem kaç metrekairelik dünyalarına bile bilinmemesi daha keyifli olan gerçekler sızıyor. İşte o an, siz de ister istemez kırık kalmış anılarınıza dönüp bakıyorsunuz. Yaşadığınız kekremsi acı sadece geçmişe dair düşüncelerinizi değil geleceğe dair umutlarınızı da etkiliyor. Üzerinize çöken umutsuzluk giderek ağırlaşsa da hikayeden kopamıyorsunuz yine de. Çünkü film bu puslu hüznü ve acıyı geniş bir zemine yayıyor ve içinde barınan her durum ve duyguyu ayrı ayrı işliyor.

Film, sadece hikayesiyle değil müziklerden oyunculuğa, mekanlardan planlara tüm öğeleriyle son derece sağlam bir temel üzerinde duruyor. Örneğin; müzik film için efekt olmanın çok ötesinde; hikayenin bir parçası adeta. Çoğu sahnede pavyonun sesi olarak duyduğumuz birçok şarkı, bizi filmin diğer kısımlarında da müziğin anlatacakları üzerine bir beklentiye sokuyor. Halil'in yüz ifadesinden anlayamadıklarımızı ya da manav dükkanına uzaktan bakmakla yetinen Saliha'nın hislerini müzik bize anlatıyor mesela. Müziğin film içinde tekrarlı kullanımı, iletilen duygunun derinliğini arttırıyor.

Bir aşk filminde tek mühim şey son değildir, ön kabulüyle devam edersek; *Vesikalı Yarım* filminde içinden çıkamadığımız bir sorunla boğuşuyoruz. Bir yerde sormaya çekindiğimiz sorular var hihayede, diğer tarafta "Ya evet derse?" bile diyemediklerimiz. Aşık olmak, hoşlanmak; günümüzde içi boşalmaya yüz tutmuş olgular olsa da *Vesikalı Yarım*'de izlediğiniz hikaye aşkın tekrar anlam kazanmasını sağlıyor. Binlerce aşk filmi çekildi, çekilecek ama hisleri sömüren değil onların dürüst bir gösterimi olabilmeyi seçen *Vesikalı Yarım* gibi filmler akılda kalacak.

İzleyici, filmi oluşturan etmenlerin üzerine ayrı ayrı eğilirken parçalardaki güzellikler başımızı döndürüyor. Bu durumun, Lütfi Akad'ın başarılı sinemacılığının bir sonucu olduğunu söyleyebiliriz. Türk Sinemasına 'yönetmen filmi' anlayışını getiren önemli isimlerden olan Akad, *Vesikalı Yarım* ile son derece başarılı bir anlatı sunuyor izleyicisine.

Duygu Özbağcı